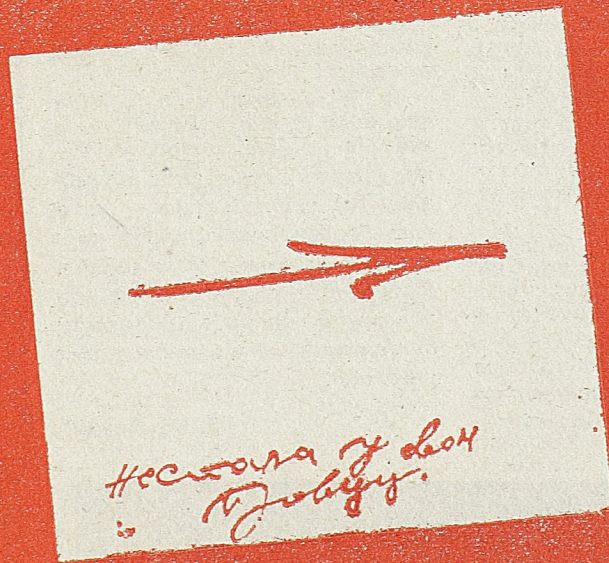

ми

лист младих истраживача србије ● број 24 ● XI 1983.

СУНЦЕ НАМ НАСУШНО • ПОНЕСТАЛО ДАХА

ТУРИСТИ — НЕ, ХВАЛА

Ми мало-мало па о акцији. Шта ћете, акција је непресушан извор инспирације.

Повод нам је, овај пута, начин пријављивања за учешће на акцијама (републичка акција о којој је реч је далеко пред нама, али то уопште не умањује значај ове теме). Тачније, повод нам је захтев једног од учесника разговора о будућности наших акција, одржаном крајем октобра у Врбнику, који се може свести на следеће: укинути фамозно пријављивање за учешће на акцијама преко разних листова и часописа.

Пријављивање за учешће на омладинским истраживачким акцијама преко новина и часописа имало је своје оправдање, било је сврсисходно у почетцима постојања организације МИ, када је идеја узимала зачет, када су се на прсте једне руке могле избројати организације МИ у општинама. Једини и, у то време, најефикаснији начин да се потенцијални поборници младоистраживачке идеје у разним срединама Србије, па и Југославије, информису о почетном раду (и успесима) МИ да се анимирају за отелотворење те идеје у својим срединама, биле су управо информације и уз њих пријаве за учешће на истраживачким акцијама (објављиване у Галаксији, Младости, Политикином забавнику, Омладинским, и, неко време, у Политици). И, сигурно је, та, у таквим околностима најоптималнија могућност, је искористена у потпуности.

Временом, покрет се omasовљава, ничу организације у скоро свим местима у Србији. А пријављивање преко новина и часописа — ваљда по инерцији — наставља да живи. И, на жалост, често производи нежељене ефекте.

Веома је тешко у мноштву пријављених на овај начин направити праву селекцију: одабрати људе које стварно интересује научноистраживачки рад, који по својим способностима и знањима могу допринети успешној реализацији акције, и

који ће после акције остати да раде у организацији (или на њеном стварању уколико не постоји). Тешко је на основу штурних, формализованих и субјективно интонираних (а људи смо, ако ништа, бар се хвалит знамо) података и биографија одабрати праве људе.

Карактеристично је, затим, да велики број потенцијалних учесника који се пријављује на овај начин наводи велики број програма (као алтернативу) на којима би учествовао. Шта значи када неко, рецимо, жели да учествује на енергетици, а ако не буде места могао би на историји, медицини или биологији (имамо врло илустративних примера да људи из године у годину мењају програме као изабијале ципеле — чак има случајева да у првој смени учествују на археологији, а у другој на пољопривреди??). Таквима је сигурно страни свако интересовање за неку конкретну област истраживања. Биће да су — у немогућности да своје тело изложе сунчевим зрацима у Грчкој, Шпанији или на плавој Јадрану — акцију схватили као јефтину летовање. Такви нам — хвала најлепше — нису потребни.

Или, шта значи када се преко новина пријављује човек из, примера ради, Крушевца или Ниша, где имамо доста добре организације? Значи да тај човек уопште нема трајније интересовање за истраживачки рад, јер да га има сигурно би ступио у контакт са тим организацијама. Да не набрајамо више.

Пријављивање преко новина одиграло је своју улогу онда када је то било потребно. Данас сигурно више није потребно у тој мери. Бусамо се великим бројем организација које су активне преко целе године. Ваљда су оне способне да летњу акцију опскрбе довољним бројем проверених, квалитетних учесника.

Ј. Божановић

ФЛОМАСТЕРОМ

РАЗМИШЉАЊА УПРОПАШТЕНА ГЕНЕРАЦИЈА

Како би избори требало да буду прилика да се анализира рад у протеклом периоду и да се на основу тих процена постави активност за наредну годину, они су то то воуек претворе само у причу о људима који би требало да обављају неке дужности, посебно о онима који за ту своју активност треба да примају паре. У организацијама као што је наша, где је одређени интерес (у овом случају истраживачки) суштину окупљања младих људи, све треба да буде подређено стварању оптималних услова за остваривање тог интереса, па и кадровск а политика.

На недавно одржаној конференцији РК ССО Србије, када се говорило о морал у један дискутант је поменуто и кадровску политику рекавши да је она у нашем друштву „килава“ и „безидејна“.

Каква је она у Младим истраживачима?

Посматрајући кратки временски период развоја организације, могу се извући закључци да се баци у тој области често грешило, не толико у самим људима колико у начину и поступку њиховог бирања и именовања. Створени ауторитети у организацији — који су заслужено постали — увек су имали толико утицаја да су, њихове процене и мишљења били важнији од мишљења оних који би се у датом тренутку више требало питати. У таквим случајевима задовољење демократског поступка представљало би обичну форму. Какве су посљедице таквог начина

бирања свима нам је познато. Често су кадровска решења формирала ван организације (нир у ССО). У име неких виших интереса она су прихватана и онај је долазило до изигравања демократског поступка.

Све то ипак и не би било страшно да се у једном тренутку развоја организације није направила суштинска грешка са читавом једном генерацијом. У тренуцима када су били у напону креативности и истраживачке знатижеље постављени су на одговорне дужности руководеће и организационе природе. Временом, растрзани између обавеза у којима су се нашли и личне жеље за образовањем и усавршавањем изгубили су се и у једном и у другом и постали упропашћена генерација младих истраживача. Та генерација треба да буде опомена за будућност. Њихова једина утеха је то што су можда мало и допринели развоју организације, која је сада у могућности да баш таквима створи услове за доквашвање и образовном и научно истраживачком смислу.

Већ овогодишњи избори су делнично вршени на основу поменутог, горко гискуства. Млади таленти ване, жеље знања и науке треба оставити у оним просторима организације ми где то могу и да остваре, послове друге природе треба оставити другима којих такође има у организацији. Искуство је показало да једно и друго не могу заједно.

Радован Драшкић

КАЗАЛИ СУ...

ПРОФЕСОР ДР АЛЕКСАНДАР ДЕДИЈЕР (НА САВЕТОВАЊУ О ТЕХНОЛОШКОМ РАЗВОЈУ ЈУГОСЛАВИЈЕ У СПЛИТУ, 1. ДЕЦЕМБРА):

„ПРЕДУТО СМО БИЛИ У ЗАБЛУДИ ДА БЕ ОБЈЕКТИВНО СВЕ ВЕЋА МЕБУЗАВИСНОСТ У СВЕТУ НАМА БЕЗ ПРЕПРЕКЕ ДОНЕТИ ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИ ПРОГРЕС И ДА ЈЕ ПОТРЕБНО САМО НЕШТО МАЛО ВЕШТИНЕ ДА СЕ ОН ПРИХВАТИ. НИ СМО НА ВРЕМЕ СХВАТИЛИ ЧИЊЕНИЦУ ДА ЈЕ ЗА ПАРТНЕРСТВО ПОТРЕБНА СНАГА; ДА СУ ЗНАЊЕ, НАУКА, ОПШТЕ ДОБРО КОЈЕ ХРАНИ ПРОГРЕС СА УСПЕХОМ САМО ТАМО ГДЕ ПОСТОЈЕ ВИСОКО ОБРАЗОВНИ КАДРОВИ И НАУЧНА БАЗА.“

Ми

Лист Младих истраживача Србије • Издаје Информативно-аналитички центар РК МИС • Одговорни уредник: Мирослав Николић • Главни уредник: Јадранко Божановић • Технички уредник: Зоран Михаиловић • Редакција: Гомирислав Јевтић, Сулејман Меленчевић, Владимир Милић, Горан Митић, Биљана Станковић, Јасмина Годоровић • Примерак листа је бесплатан • Прилози се не хонораришу и не враћају • Адреса редакције: Републичка конференција Младих истраживача Србије, Хо Шје Мингова 27; 11070 Нови Београд; телефон 011/146-659 • Штампана: ГРО „Глас“, Београд, Влајковићева 8; телефон 011/340-551.

НОВОСАДСКИ

Лале се захуктале

У склопу припрема за конституисање Покрајинске конференције Младих истраживача Војводине, о чему сте већ имали прилике прочитати нешто у нашем листу, радна група Председништва ПК ССО Војводине и чланови комисије за науку ПК ССО Војводине, одржала је 12. и 13. 11. ове године, саветовање са представницима ових факултета и виших школа са територије покрајине, са основним циљем да се приступи упознавању са активностима организације Младих истраживача и могућностима формирања такве организације у својим срединама. Овом позиву одазвало се преко 90 заинтересованих студената са територије САП Војводине, што, када се упореди са бројем учесника, који из ове покрајине сваке године добу на омладинске истраживачке акције у Србији, значи да је готово сваки други учесник ОИА био присутан саветовању. Успешност овог саветовања се огледа не само по броју присутних, већ и по богатству изнетих предлога о могућим програмима рада будуће организације, тј. по богатству будућих истраживачких програма у организацији Младих истраживача Војводине. Импонује и то што су се учесници саветовања разишли чврсто решени да изнете идеје и преточе у конкретне истраживач-

ке програме у наредној години. Поред овог саветовања, чланови радне групе су обавили и низ консултација на новосадском универзитету и шире (разговори са ректором Универзитета, разговори у Војвођанској академији наука и уметности, у једном броју радних организација и итд.) где су добили не само потребну подршку већ и предлоге конкретних истраживачких програма за које су ове институције заинтересоване. Тако на пример, вођени су разговори у радној организацији које се стара и брине о каналу Дунав — Тиса — Дунав, о могућностима изградње система мини хидроелектрана на овом каналу, с обзиром да за такво нешто постоје и објективне могућности.

Поред ових активности, радна група интензивно ради на информативно-пропагандном пољу. У склопу тих активности, у Бачком Петровцу је 18. 11. ове године одржана и Трибина о Младим истраживачима. И поред свих проблема везаних за рестрикцију електричне енергије уз велико разумевање свих општинских структура Бачког Петровца и напоре ОК ССО Бачког Петровца, трибина је успешно организована, а присутни, њих око педесетак, с великом пажњом и интересовањем учествовало у њеном раду.

М. Н.

КРАГУЈЕВАЧКИ

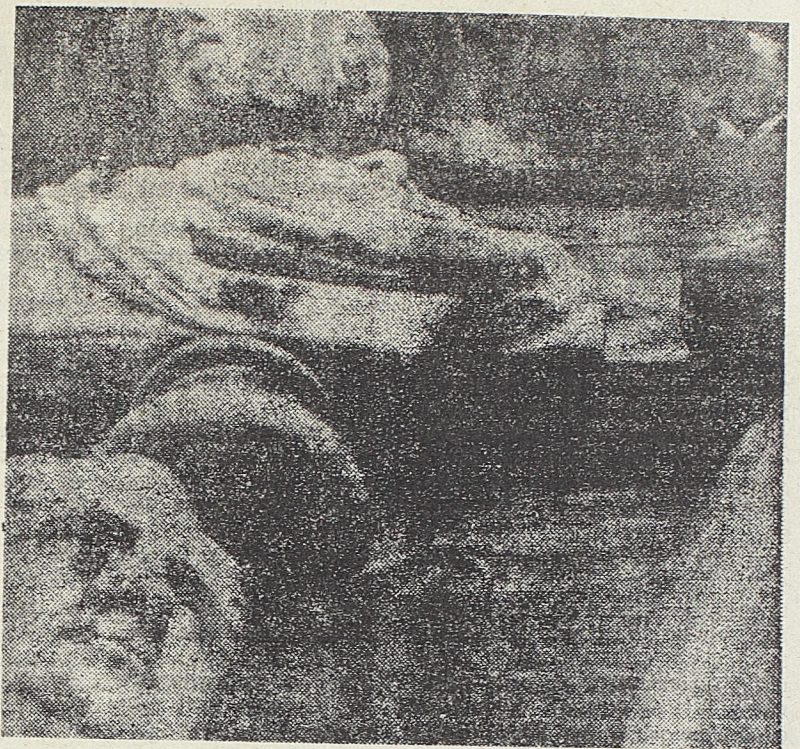
Лењч студенти

Друштво младих истраживача у Крагујевцу постоји већ седам година и може се рећи да веома успешно ради. У оквиру друштва постоји и ради неколико група, које чине студенти, средњошколци и радници. Међутим, највећи број чине студенти, што и није тако чудно с обзиром на чињеницу да је Крагујевац универзитетски центар. На Универзитету „Светозар Марковић“ има око двадесет хиљада студената, што је добра подлога за оснивање Универзитетске конференције младих истраживача. Међутим, ње нема, али не кривцом истраживача, већ кривцом студената. Наиме, чињенице говоре да су студенти махом незаинтересовани за овај рад, а они који би можда и могли, тј. хтели да раде очекују од истраживача програме провала у стилу феријалана. Међутим, као што се зна истраживачи треба да раде, а не да организују излете чији је једини циљ забава и разонода. Циљ истраживача није истраживање ради истраживања, већ истраживање ради нових знања, нових открића.

Не може се рећи да није било покушаја да се студенти мало покрену, да се активирају, да по-

чу да раде. Организоване су изложбе, предавања, покушало се и приватним путем (довести друга, колегу са факултета), али ништа. Изложбу или погледати или не, а на предавања обично нико не дође. Тако да се од тога одустало. Можда је ту кривица и грешка: треба бити упоран. Али они који су заинтересовани, који хоће да раде, добу и сами. Ненаметљиво и сасвим природно се прикључе Друштву и почињу да раде. То ипак говори да жеља за истраживањем, за знањем новог не мора да буде подстапнута предавањима, изложбама, она се сама јави и сама тера напред. Стварати нешто вештачким путем, образовани Универзитетску конференцију само из се не рекло да она постоји, нема сврхе. Треба дозволити људима да сами одлуче, да се сами прикључе оној групи која им највише одговара. За неке ће то бити феријалци за неке планинари, а сигурно да ће бити и оних који ће се прикључити истраживачима. Зато су Крагујевчани одлучили да наставе да раде и без Универзитетске конференције а резултати, вероватно, неће изостати.

Јасмина Тодоровић

БЕОГРАДСКИ

Уочили пропусте

које ће, предвођени новом шефицом, покушати да отклоне у наредном периоду...

На Златибору, у студентском одмаралишту „Ратко Митровић“ од 18 до 20. 11. ове године, Универзитетска конференција Младих истраживача Београда одржала је семинар на коме је било речи о раду клубова Младих истраживача на Београдском универзитету и перспективама њиховог даљег развоја и јачања. У оквиру семинара одржана је и изборна конференција УК МИ Београда. Поред делегата и представника петнаестак клубова Младих истраживача са универзитета семинару и изборној конференцији су присуствовали и представници Нишког универзитета, као и гости из Универзитетске конференције ССО Београда. Од онога што се на овом семинару могло чути треба истаћи следеће:

— у досадашњем раду клубова младих истраживача на Београдском универзитету исказана је недовољна програма ка и стручна сарадња. Евидентно је да чланови ових клубова раде на програмима који би могли бити квалитетнији, укључивањем у њихову реализацију делова или целих програма који се реализују у другим клубовима. На тај начин и резултати би били далеко квалитетнији а целогодишње активности клубова биле би побољшане. Ретки су они клубови који са своје акције и у реализацију програма на тим акцијама, укључују чланове других клубова Младих истраживача са било којег универзитета;

— истакнуто је, такође, да организација Младих истраживача на Београдском универзитету, као ни цела организаци-

ја Младих истраживача Србије не води довољну бригу око гаљенованих студената, који су у свом истраживачком раду ослоњени на рад стручних удружења студената на појединим факултетима или су преуштени само себи: да овакву ситуацију потпомаже и недовољна информисаност шире друштвене заједнице, не само Универзитета, о деловању и активностима клубова Младих истраживача на Београдском универзитету, те је, сходно томе, у наредном периоду неопходно посветити већу пажњу овим проблемима;

— да је у протеклом периоду врло мала пажња посвећена личном усавршавању самих чланова клубова, те да се у појединим клубовима целогодишња активност сводила само на припреме летње истраживачке акције. Истакнуто је чак да ни семинари који се у функцији припреме за летњу истраживачку акцију, често нису добро припремљени и да се на њима и не посвећује довољна пажња усавршавању и оспособљавању учесника да што боље реализују истраживачки програм.

Пошто су ови проблеми зобро уочени и анализирани, до говоре се конкретне активности на информативном и пропагандном плану, а клубовима је остало, да на основу међусобног „програмског“ упознавања договоре и конкретне облике програмске сарадње. Координатор свих ових активности биће Универзитетска конференција Младих истраживача Београда и њена радна тела.

Мирослав Николић

СУНЦЕ НАМ НАСУШНО

ДР БРАНКО ЛАЛОВИЋ, НАУЧНИ САРАДНИК ИНСТИТУТА ЗА НУКЛЕАРНА ИСТРАЖИВАЊА „БОРИС КИДРИЧ“ У ВИНЧИ, ДУГО СЕ БАВИ, КАО ЈЕДАН ОД НАЈПРИЗНАТИЈИХ СТРУЧЊАКА, ИСТРАЖИВАЊЕМ СОЛАРНЕ ЕНЕРГИЈЕ.

● Колике су могућности Југославије када је у питању коришћење сунчеве енергије?

Нормално, то је везано за наш географски положај и климу. Нисмо далеко од полутара, па је један део Југолавије: приморје, Херцеговина, Македонија доста повољан за искоришћавање соларне енергије. Затим, велики потенцијал су и планине (на висинама изнад 1.500 метара облачност опада и зрачење Сунца је јаче), које, на жалост, код нас још нико није истраживао (имамо мерења у 18 станица које су углавном у градовима). Може се слободно рећи да Југославија има велике могућности за искоришћавање соларне енергије.

● Дуго се бавите истраживањем соларне енергије и могућностима њене примене. Зашта се све може користити ова енергија?

Ја сам се много бавио проблемом како и где да искористимо топлиноту Сунца. Прва могућност за примену је загревање воде, што је врло важна ствар, јер ми, према неким проценама, једну петину електричне енергије трошимо за загревање воде у домаћинствима и индустрији. А од Сунца се може добити топла вода за

„У Америци се, рецимо, уврежило мишљење код најбројнијег средњег сталеза да ниси напредан ако на крову своје куће немаш постављен сунчани колектор.“

домаћинства, и то врло економично. Активним програмом владе, законима, зајмовима банака, за највише пет година сва домаћинства би могла да имају те сунчане бојлере. Знате шта би то значило: исто као да смо изградиле две електране у Кршком. Плус, ово је домаће решење, домаћи материјал, домаћа радна снага, ни једна девиза не би отишла.

Затим, велика примена соларне енергије могућа је и за загревање станова. Ми у Југославији до сада немамо неко трајно решење за грејање кућа. Квалитетног угља за грејање кућа немамо довољно, исти случај је и са мазутом за који немамо девизе. Највише сам последње две-три године радио да развијем методе пројектовања кућа по новим принципима. Последњих 5-6 година, а нарочито 2-3 задње године, стечена су многа знања у свету а и код нас за пројектовање таквих кућа. То се зове соларна

пасивна архитектура или биоклиматска архитектура, то примењено знање из физике, науке о топлоти, архитектуре и свих осталих релевантних искустава. Употребљавају се и компјутери да се све израчуна и све то резултира у енергетски разумној кући, која до максимума хвата Сунце. Пројектовао сам у сарадњи са многим пројектантским организацијама многе индивидуалне куће (десетак их је већ изграђено и требају да се испитају ове зиме), пројектовао сам и веће зграде (шестоспратне) у сарадњи са Институтом за архитектуру и урбанизам из Београда. Добили смо врло лепе резултате: могуће је без већих интервенција га згради, задржавајући њену основну конструкцију, уз инвестицију од неких 9 одсто, смањити потрошњу електричне енергије за

да види шта је стварно корисно и да нешто предузме. Људи су, даље, незаинтересовани јер је ел. енергија толико субвенционирана (по неким 4 пута испод економске цене, али сигурно је да је јефтинеја макар дупло од економске цене), а производи за експлоатацију соларне енергије подлежу разним доприносима, свим могућим порезима тако да је конкуренција потпуно нелојална.

● Какав је случај у иностранству?

У иностранству то иде. Миллиони комада соларних бојлера. У Америци се, рецимо, код средњег сталеза уврежило мишљење да ниси модеран човек ако на крову куће немаш ко-

загревање сталова за 4-5 пута. Инвестиција је, кажем, већа за 9 одсто од укупне инвестиције у згради, а то би се исплатило за једно 10 година, а после би био чист добитак, уштеда. А зграда траје 100 година, чак и више.

По мени, када би се ми, са овим знањем које поседујемо, заложили за примену за загревање воде и станова за највише десет година успели бисмо да од Сунца ухватимо 20% наших енергетских потреба годишње.

● Зашто не искоришћавамо довољно сунчеву енергију?

У питању је једна инерција. Наши стручњаци који тренутно воде енергетику васпитавани су у другој области, њима је ово опасно за њихов положај, каријеру. Ти стручњаци-класичари су главни саветници у влади, а влада се опет са своје стране није довољно потрудила

лектор. У Грчкој држава даје зајмове, имају стотинак производа и, кажу да готово свака кућа има колектор.

● Поседујемо ли знање потребно за то?

Поседујемо. Поседујемо веома признате стручњаке у тој области. Чак у свету признате. Али треба да васпитавамо и генерације архитеката, термичара који проучавају грејање, да и они овладају овим знањима и да убеду инвеститоре у његове предности.

● Чини нам се ипак, да се још увек мало научника бави овим.

Тачно је, мало их се бави овом проблематиком. Сматрају, вероватно, да је то нешто нижег реда, није то она фундаментална наука. Тешко је људима да мењају зајмицања.

● Где је перспектива?

Перспектива је у томе да људи схвате да ми то морамо радити. Имамо доста акумулација (не морамо да инвестирамо) у којима помоћу соларне енергије можемо да пумпамо воду (соларна енергија може бити допуна хидроелектранама: када има довољно Сунца користи се његова енергија, а водени потенцијал се чува за облачне дане). Имамо, затим, цело приморје, делове Македоније и Херцеговине, који имају веома добре сунчане услове (идеалан нагиб тереза, окренутост југу, близина градова), који ничему не служе где бисмо уз минимална улагања могли искористити огроман сунчев потенцијал. То нема ни једна друга земља. Надам се да ће се и људи директно задужени за енергетику најзад заложити да се и практично учини нешто, а не само да се декларирну за то.

● И млади истраживачи се баве истраживањима соларне енергије.

Био сам 1979. године на акцији код Кутине. Јако је успешна била. Успели смо да на-

„Наши стручњаци који тренутно воде енергетику васпитавани су у другој области, њима је ово опасно за њихов положај, каријеру. Ти стручњаци-класичари су главни саветници у влади, која се опет није потрудила да види шта је стварно корисно.“

правимо и демонстрирамо рад колектора, људи су се обучили и научили. После је била акција у Крушевцу, чини ми се некако окренута сама себи, па се то некако разводило. После није ни било тих акција. А шта је што их нема. Ја сам, после акције у Кутини, предлагао да свака република има такву акцију, да се поделе, да једни раде загревање воде, други станова, трећи ветрењаче... То сам и написао. Међутим, руководиоци у МИ су нешто мудровали, нису уопште то ни прочитали, нису послушали, нису уопште реаговали.

● Који је значај тих акција, по Вашем мишљењу?

Људи се ту упознају са могућностима, одушеве се тиме, онда они постају ентузијастички, онда они треба да то гурају, траже, рове, да покажу, демонстрирају... Уопште, будућност ове идеје је на младима. Старији, који су већ формирани, тешко прихватају те нове идеје, млад човек то прихвати много лакше и брже.

Разговарао: Јадранко Божановић

Снимно: Зоран Михаиловић

УК РА Т КО

МЛАДИ ИСТРАЖИВАЧИ КРУШЕВЦА ОДРЖАЛИ СУ 17. НОВЕМБРА ИЗБОРНУ КОНФЕРЕНЦИЈУ. ЗА ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ МЛАДИХ ИСТРАЖИВАЧА КРУШЕВЦА (ЧИЈИ СЕ БРОЈ ЧЛАНОВА, ВИДЕЛО СЕ НА „ИЗБОРНОЈ“, ОСЕТНО ПОВЕЉАО) ИЗАБРАН ЈЕ МИЛЕ ОБРАДОВИЋ.

ОДРЖАНА ЈЕ И ИЗБОРНА КОНФЕРЕНЦИЈА УК МИ БЕОГРАДА. ЗА ПРЕДСЕДНИКА ЈЕ ИЗАБРАНА МИРЈАНА НОВАКОВИЋ, СТУДЕНТ АНДРАГОГИЈЕ, А ЗА СЕКРЕТАРА БРАНИСЛАВ КАРАЏИЋ, СТУДЕНТ СТОМАТОЛОГИЈЕ.

НОВИ ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ МЛАДИХ ИСТРАЖИВАЧА БЕОГРАДА ЈЕ ДЕЈАН ЖИВАДИНОВИЋ, ДУ, ГОДОШЊИЊИ АКТИВИСТА И УЧЕСНИК ИСТРАЖИВАЧКИХ АКЦИЈА. ЗА СЕКРЕТАРА ГК МИБ ИЗАБРАНА ЈЕ ДУШАНКА АМИЏИЋ.

У БЕОГРАДУ ЈЕ 3. ДЕЦЕМБРА, ОДРЖАН САСТАНАК СА ПРЕДСЕДНИЦИМА ОРГАНИЗАЦИЈА МЛАДИХ ИСТРАЖИВАЧА. НА САСТАНКУ ПРИСУСТВОВАЛО ЈЕ ЧЕТРЕДЕСЕТАК ПРЕДСЕДНИКА РАЗГОВАРАЛО СЕ О РАДУ ОРГАНИЗАЦИЈА И НЕКИМ НОВИНАМА ПРЕДВИЂЕНИМ ЗА ИДУЋУ ЛЕТЊУ АКЦИЈУ.

СЕБАЊА

ОДМОР УЗ ПОСКОКЕ

који истраживачима не дозвољавају да се одмарају дуже од пола сата...

6 и 30 (време предвиђено за устајање) је већ одавно прошло а испред ресторана још никог нема. Том већ полако почиње да губи живце и по ко зна који пут позива нас на доручак. Смиловали смо се, поштедели малог Тома нервног слома, и кренули смо на доручак. А доручак! доручак је био толико обилан да нам је требало читавих пет минута да свршимо с њим.

Након кратког договора, који је трајао пуних два сата, ми, млади, биолози кренули смо на први, толико очекивани терен. С обзиром на то да нико ипак мора да предводи групу, овог пута то је био Влада, који је иначе мали генијалац за терене. Пре поласка Личје нам је напоменуо да се чувамо змија које су овде врло привлачне. И кренули смо. Након неких петнаестак минута хода први одмор. О, боже, како је то добра ствар, јест да не смееш да седнеш, ал' брате слатки, боље ништа него ништа. Неуморни Влада први полази а ми за њим. Јест да је пут којим смо ишли био предвиђен само за шумске животиње, ипак смо се и ми некако снашли. Мора се признати да нам је најтеже било на прелазу преко једног сипара где су се мушки показа-

ли као прави кавалери, јер да није њих било прелаз би био неизводљив, али као и увек за младе истраживаче нема преке. После тог напорног прелаза сели смо да се одморимо. То је био стварно прави одмор, од једног пола сата, који би можда трајао и дуже да нам Влада није рекао да у близини има поскока. Након тога није нам требало много да се покупимо и одемо.

Одлучили смо да се не враћамо истим путем, пошто иначе важи неко устаљено правило да се само магарци враћају истим путем. Овог пута вођство је преузео Личје па зато није ми било чудно што већ након два сата хода нисмо знали куда даље.

Али ми смо ипак оптимисти и не падамо тако лако у очајање. Почели су да падају предлози, Влада је био да се иде десно, Нина лево, а Личје назад, а нама осталима било је свеједно, главно је било вратити се назад. И после краће расправе од једног два сата одлучено је да идемо истим путем назад. Мртви уморни вукли смо се кроз шибље не обраћајући пажњу на змије и остале животиње, једино је Влада застајкивао на сваком кораку берући биљчице.

МЛАДИ ИСТРАЖИВАЧИ ПРИБОЈА КОНСТИТУИРАЛИ СУ, НАЗАД ОРГАНИЗАЦИЈУ МИ, КОЈУ НАЗВАШЕ „ПРИБОН“. У ОРГАНИЗАЦИЈИ ЗА САДА, СХОДНО ИНТЕРЕСОВАЊИМА ЧЛАНОВА, ПОСТОЈЕ СЕКЦИЈЕ, ОДНОСНО ГРУПЕ ЗА ШУМАРСТВО, БИОЛОГИЈУ, ОПШТЕНАРОДНУ ОДБРАНУ, ГЕОГРАФИЈУ (ТУРИЗМОЛОГИЈУ), ХИДРОЛОГИЈУ...

ЗА ПРЕДСЕДНИКА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИЗАБРАН ЈЕ ПРОФЕСОР ОПШТЕНАРОДНЕ ОДБРАНЕ НЕЏИБ СЕЉДИЋ.

ПРОКУПЉЕ

ЋУТЕ И МУТЕ

па чак, само ником не причајте, размисљају да на лето организују једну републичку акцију...

Само десетак дана по завршетку друге смене ОИА, Панта (њена сви знају, да не објашњавам ко је) је скупио децурлију (то је уствари наш подмладак) и сви скупа су кренули у Рестовницу. Панта је ово схватио као локалну акцију, клинци као излет, али је на крају све ипак добро испало. Сакупљено је доста биљака, оне су пажљиво унете у хербаријуме а за остало ће се побринути биолози. И онако немају шта да раде.

После те акције дошла је на ред и годишња скупштина МИ Прокупља. Овог пута имали смо и „мали“ проблем, јер пуно истраживача из „старе поставе“ одлази на студије или у војску па смо зато морали да тражимо праве замене. За новог председника је изабран Саша Стојиљковић, а за секретара Биљана Васић. Годишњој скупштини је присуствовао председник РКМИС-а Предраг Миљковић, неколико представника РО Прокупља, а Млади истраживачи су били у пуном броју. Неко се побринуо и за то, па су заслужним истраживачима додељене похвале за изузетно залагање и помоћ у организацији МИ. Новонабрани председник није био много причљив, али је зато искористио прилику да умири подмладак (били су несносни), да се захвали истраживачима на укажаној поверењу (ваљда ће то и оправдати?) и гостима што су присуствовали.

Пошто смо још увек сви били на окупу, пао је договор да се изведе још једна локална акција у Великој Плани (програм — историја) која би трајала три дана. Речено — учињено. Отишли смо у Велику Плану, анкетирали борце, забележили њихова казивања, а све то треба да се нађе у завршном есејорату, који ће ваљда једном и угледати светлост дана.

Октобар... Одлазимо... Куд који мили моји. На студије или у ЈНА. Остадоше младе наде да се боре за опстанак Наступило је затишје (ваљда пред буру), хладно је, па нема услова за извођење локалних акција, али се зато истраживачи састају, договарају и раде по секцијама.

Разговарала сам са Сашом Стојиљковићем и он каже да је веома задовољан постигнутим резултатима и да тако треба и даље настављати. Дах Младих истраживача се осећа свуда, нових чланова је све више и ако је вероватно да „на младима свет остаје“ онда благо нама, јер нам је подмладак диван. На крају ми је Саша рекао: „Постоји могућност да следеће године изведемо једну акцију републичког карактера, али то су још увек планови и, молим те, немој о томе ником да причаш. „Нећу, мајке ми!“

Јасмина Пршић

БУМ — ПОСЛЕ АКЦИЈЕ

КАДА ИСТРАЖИВАЧИ ПОСТАЈУ ПРВЕ ЗВЕЗДЕ ЛОКАЛНИХ НОВИНА И РАДИО ПРОГРАМА...

Питање: „Како до нових чланова наше организације?“, или још боље „Како новајлије до истраживача?“ свака истраживачка организација решава у зависности од њене унутрашње организованости или прилика средине. У Крушевцу, редови истраживача цуне се и празне на најразличитије начине. Највише нових чланова добијамо после неке од летњих акција када је пропаганда најизраженија. О истраживачима се тада чита у локалној штампи, слуша на радио станици, тако да су стално „присутни“. Протекле две акције спроведене су у околини Крушевца па је живот и рад истраживача праћен будним оком људи жељних новина. Необичне девојке и младићи изазивају велико интересовање, а временом и симпатије. Много је младих људи који желе да прошире знање из неке области, а истраживачи су као створени за то. И тако, заинтересовани се јављају, пријављују и остају. Постоји и подмладак организације који активно обучава основце, од њих ствара праве истраживаче и омогућава им да набу одговоре на бројна питања. Ове године четири представника подмлатка учествовала су у летњој школи подмлатка на Руднику. Истраживачи се састају у просторијама Општинске конференције МИ, а будући да је рад у лабораторијама и школским кабинетима много лакши и интересантнији, сваки образовни центар има основну организацију МИ. Заинтересованих има и у радним организацијама, међу професорима средњих и виших школа, запосленим омладинцима и студентима. Ради се и учи, а број чланова се, с малим падовима (најчешће у октобру месецу — „домовина ме позвала“), константно повећава. Обично је довољан само један састанак за упознавање, а онда по правилу, како рече један старији истраживач „кад ти истраживачи убу у крв, само с њима можеш да живиш“.

Јелена Петровић

КРАГУЈЕВАЦ

СВЕ ЗА КЛИНЦЕ

КОЈИ БИ ОДМАХ НА АКЦИЈУ НЕ СХВАТАЈУЋИ СУБЈЕКТИВНЕ СЛАБОСТИ, ОБЈЕКТИВНЕ ОКОЛНОСТИ, НАСЛЕБЕНЕ И У ПРОЦЕСУ РАЗВОЈА СТВОРЕНЕ ПРОТИВУРЕЧНОСТИ...

Кадрови, нови људи, честа су тема за расправу на састанцима младих истраживача. У многим дискусијама, чланцима, броштурама тим новим људима, новом кадру, онима који треба да дођу, посвећује се велика пажња. Они су ти који треба да освеже организацију, да донесу нове идеје, да продуже живот и рад истраживача као институције. За то постоје различити видови: организовање семинара, предавања, приказивање филмова о младим истраживачима, разне брошуре и сл. што може да привуче и доведе младе овом виду дружења и рада. Начин да једна организација (узмимо у ужем значењу: друштво, дружина, група...) врши сталну обнову свог чланства је и организовање подмлатка. У подмладак, као што је познато, улазе „нови клинци“, основци, ученици од петог до осмог разреда.

Овом виду подмлађивања чланова приступили су (постојао је прекид од две године) и Крагујевчани. Они су образовали групе у две крагујевачке основне школе: „Светозар Марковић“ и „Мома Станојловић“, са којима раде искуснији, старији чланови „Полета“. Рад са подмлатком је уобичајен. Тим перспективним клинцима држе се предавања из појединих области широке лезе истражи-

вачких програма: археологије, етнологије, туризмологије, спелеологије; приказују им се слајдови, филмови (за сада су то само „Тимок 77“ и „Јужна Морава 78“, али биће ваљда пара да се сниме још који филм, надајмо се)... Поред прича и мудровања, клинце треба одвести и на неку акцију, показати им како то изгледа на терену, дати им прилику да окусе и ту страну истраживања (која је она права). Но, због сигних проблема и крупних проблемчића Крагујевачке узданице још нису виделе терен, али се надамо да ће им се ускоро и то догодити. Дотле, остаје им само да добро слушају своје старије другаре и да стално понављају: „Кад ћемо на акцију?“, док то некима не досади и не одлуче да деца испуне жељу. У нади да ће се из ових клинца који обећавају израсти прави истраживачи, spremни да поднесу све лепе и лаке, мање лепе и тешке ствари организације, иструктори дају све од себе да задовоље њихову жељ за знањем и нечим новим. Па пожељимо им срећу и добре резултате!

Ј. Тодоровић

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

АНУШКА, САКРПО СЕ МИШ

САМИ СМО У МРАКУ, ШТО МЕ НЕ ЉУБИШ?

Ако желите да видите типичну истраживачку организацију навратите четвртом у 17,30 у Месну заједницу „Доњи град“ у С. Паланци. Једном ћете затећи преко 20 чланова, други пут само 8. Бројка варира и у корелацији је са многим факторима од којих су већина недефинисани. Исто као код инфлације.

И попут многих теоретичара који покушавају да одреде шта све утиче на одређену појаву, тако ћемо и ми покушати да одгонетнемо зашто ствари умијају овакав ток.

Основна ствар је још увек невелико истраживачко искуство чланова и недовољна заинтересованост за истраживачки рад. Већина од њих има само по једну акцију, многи ниједну. А зна се да су акције школе истраживачког живота.

Други разлог је недостатак стручних кадрова који би подстакли рад других група истраживача (осим хидролога и археолога). А увођење нових програма истраживања — пре свих пољопривредног, има итекако велику перспективу у овом крају (нећемо о важности све веће производње хране, о томе слушате сваки дан, а и цена меса је опет скочила).

Или би можда требало размислити о улози, значају и могућностима мале привреде у паланачкој општини, где је још увек мало постигнуто.

Оваква и слична размисљања требало би да се набу и на неком од будућих састанака истраживача и представника друштвено-политичког живота овог града.

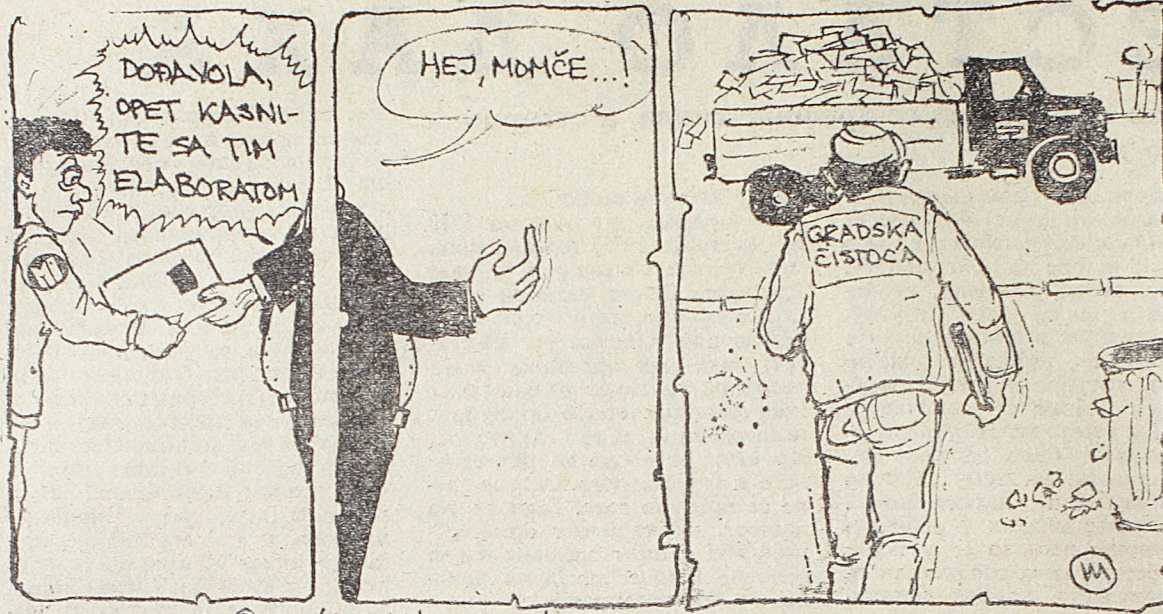
Што се тиче омасовљавања организације, оно ће бити могуће тек када се са речи пређе на дела, када се пређе на конкретна истраживања.

То су, у првом реду, викенд акције које би у овим условима требало да имају првенствено пропагандну функцију.

Умногome би рад паланачке организације требало да подстакне једна изложба фотографија са овогодишње акције која ће бити праћена одговарајућим предавањима и ближим упознавањем ученика основних и средњих школа са истраживачком делатношћу. У сваком случају, мора се пронаћи прави начин да се млади заинтересују за активност у организацији и када акција прође.

П. С. као што видите наслов нема никакве везе са текстом. Осим што је писан у мраку па је мало мрачан.

Горан Митић

copyright M4 ©1983./All rights reserved

АНДРАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА

ТО МОГУ САМО СТРУЧЊАЦИ

хајде да видимо шта то могу стручњаци, тј. андрагози, који су до сада били опасно љути на нас, јер, наводно, о њима нисмо никада ни слова написали...

Ове године, као и две претходне, у организацији Републичке конференције Младих истраживача Србије, спроведена је и андрагошка истраживачка акција. Њене су користи вишеструке. Место се као замерка и као незадовољство студентата, чује да се на факултету стичу само теоријска знања, да се студенти не припремају довољно за истраживачки рад, да за њих сусрет са праксом значи „бити на муци“. Истраживачка акција је један начин решавања ових проблема, јер се студентима пружа прилика да на основу сопствених знања и уз помоћ стручних сарадника испитују и истражују, да се кабу на извору тема о којима су учили из књига. Поред тога, овакви подухвати доприносе афирмацији андрагогије, неопходној свакој младој научној дисциплини. И оно што би ми желели, да сваки крај где су ове акције спроведене, има користи од добијених резултата ових истраживања, да донекле помогнемо у решавању уочених проблема.

Први пут је андрагошки програм кренуо лета 1981. године у Пријеполу. Тада су разматрани: Потребе и могућности организовања основног образовања одраслих у комуни пољопривредног типа; Ставови родитеља према образовању њихове деце и могућности остваривања основног школовања; Културно-образовна функција основне школе; Потребе и интересовања одраслих за усвајање нових садржаја; Образовање у функцији заштите здравља сеоског становништва; Образовање и културни живот у слободном времену одраслих људи; Американизам у културно-рекреационом животу одраслих; Професионална интересовања омладине и одраслих у организацији удруженог рада; Користићење локалних средста-

ва масовних комуникација у образовању и информисању; Когнитивне грешке у читању код одраслих; Вредносне оријентације и образовне аспирације жена у комуни пољопривредног типа; Образовање и самоуправно ангажовање радника; Ниво образовања и квалитет понашања личности и Културно-образовни проблеми урбанизације сеоске средине.

ПОГРЕШНО НАУЧИЛИ

Затим су андрагози поново могли да се сретну у лето 1982. године, али сада у Врању и заокупљени следећим: Занимање родитеља и њихова интересовања за образовање за живот у породици; Став родитеља према образовању своје деце; Организација образовања и културе у слободном времену градског становништва; Садржај образовања и културе у слободном времену сеоског становништва; Образовање у функцији припремања за пензионисање; Могућности и потребе усавршавања радника у РО и Усавршавање и освежавање знања у РО.

А овога лета задржали смо се двадесет дана у Великој Дренови, да би у селима око Трстеника и у радним организацијама у Трстенику, проучили како изгледа „Образовање за пољопривреду у новим условима економског и културног развоја.“ Ово је назив глобалног пројекта, који је садржао пет подпројеката:

1. Шта одрасли на селу подразумевају под појмом „здрава породица“. Овим се није желело испитати стање у породици анкетираних, већ оно што они мисле и сматрају да је потребно за једну срећну и хармоничну породицу. Јер ако је та представа погрешна или непотпуна, онда је тешко да ће се и у својој породици остварити потребна хармонија. Резултати овог пројекта, односно ставови одраслог сеос-

ког становништва, ће се касније упоређивати са ставовима градског становништва.

2. Улога средстава масовних комуникација у животу становника пољопривредне комуне — желели смо да установимо однос сеоског становништва према телевизији, радију и штампани. Овде се појавило више занимљивости: најпромашнији су тврдили да су најзадовољнији својим материјалним статусом; као омиљене личности на телевизији најређе су се појављивали спортисти, а ако је и бирана личност из области спорта, то су углавном били спортски коментатори.

3. Утицај образовања на прилагођавање човека радној средини — истраживање је обављено у радним организацијама ППК и Прва петолетка. Оно што је охрабрило нас андрагоге, а што је показао овај пројекат то је да скоро сви анкетирани имају жељу да се даље образују. Сви преферирају занимања која доносе већи друштвени углед, бољи материјални статус, али и вишу квалификацију, па отуда и даље образовање.

ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ПЕНЗИЈУ

4. Избор образованих садржаја намењених пољопривредницима — овим пројектом се испитивало које опште и стручно знање поседује анкетирано одрасло сеоско становништво и које би још желело да стекне. Испитаници у овом случају сматрају да знање које поседују из ове области је сасвим довољно и да им додатна знања за посао којим се тренутно баве неће бити много од користи. Волели би да више науче, али када би имали мање других обавеза. Били смо пријатно изненађени када смо чули да се у неким селима организују зимски курсеви за образовање одраслих.

5. Испитивање читалачких способности код одраслог сеоског становништва — овде је испитивано одрасло сеоско ста-

ПАЖЊА!

Универзитетска конференција Друштва Младих истраживача Београдског универзитета организује другарско вече истраживача 14. децембра у 20 сати у Друштвеном клубу дома на Карабурми. Осећајте се позванима! Добите!

новништво са основном школом, са недовршеном основном школом и самоуки одрасли. Зато је реализација овог пројекта била и најтежа. Захтевало се читање два текста, меморисање, репродукција и одређивање значења мање познатих речи. Ваља забележити да су многи погрешно научили нека слова, на пример: најчешће су се бркала слова „н“ и „о“.

Као метода коришћено је анкетирање. Укупан узорак је 899 испитаника. Сада је у току прецизна обрада резултата: квантитативна и квалитативна. Трудили смо се да овим пројектом обухватимо широку андрагошку проблематику: образовање одраслих за живот у породици, социјално-васпитни рад, проблеме из области опште андрагогије, професионално образовање одраслих и основно образовање одраслих.

Поред овог директног рада на терену, успоставили смо сарадњу са омладином Трстеника, друштвено-политичким организацијама општине, мештанима Велике Дренове. Организовали смо другарске вечери, излете, утакмице, издали свој билтен, једном речју лепо смо се дружили са својим испитаницима, причали, примали савете и из тих сусрета настала је и ова лепа прича:

„Ја нисам могао применити своје знање које сам стекао на раду у Немачкој — испао сам због тога негативан јер сам волео да покажем све боље и боље. Људи ме нису прихватили из неповерења и незнања. Требало их је образовати и васпитавати. То могу стручњаци, то је корисно и за народ и за друштво. Ја не видим јасно перспективу. Од старог не можемо да добијемо ништа, а од новог још не можемо да очекујемо много. Мислим да су стручни кадрови у овој средини били радо прихваћени. Ето, ја бих волео да учим и читам још више...“

(Слободан Недић, пољопривредник 73 године)

Александра Пејатовић
Мирјана Новаковић